

21491 *LLEI 43/2007, de 13 de desembre, de protecció dels consumidors en la contractació de béns amb oferta de restitució del preu. («BOE» 299, de 14-12-2007.)*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapigueu: que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

PREÀMBUL

Al llarg de la història, s'ha passat des d'una producció d'autoconsum, en la qual els individus produïen el necessari per a la seva supervivència, a la producció de l'economia de mercat actual, en la qual es comercialitza per a un mercat impersonal i anònim, guiat per motivacions econòmiques i estimulat per la publicitat i la competència. A vegades el consumidor utilitza o gasta un cabal monetari no només amb la idea de satisfer les seves necessitats o desitjos més immediats, sinó també amb l'objecte d'adquirir béns la utilitat dels quals radica en la seva mera possessió i col·lecció. En aquest sentit, la realitat demostra que determinats béns, unitàriament o formant part d'una col·lecció o un conjunt, són particularment atractius per a l'esmentat fi i que, a més, manifesten una aptitud directa o indirecta per a la denominada generació de valor o mer dipòsit de valor enfront del caràcter naturalment perible d'altres béns consumibles.

Les condicions de comercialització d'aquests béns, entenent així la seva alienació mitjançant contractes translatius del domini o figures que compleixin una funció econòmica similar, poden revestir les més diverses modalitats i en aquest sentit el legislador ha deixat a la lliure voluntat de les parts l'establiment de qualssevol pactes o condicions que tinguin per convenient, atès que en principi l'esmentada comercialització no constitueix una activitat que requereix més atenció reguladora, i queda subjecta, per tant, als mecanismes de protecció del consumidor dissenyats per la normativa general reguladora de l'activitat econòmica.

No obstant això, quan l'activitat de venda directa als particulars d'aquests béns comporta un pacte de recompra d'aquests béns, el consumidor, des d'una situació asimètrica respecte a la informació, tendeix a prestar poca atenció als béns objecte del contracte i a les condicions del venedor, i es debilita la seva posició enfront d'aquest últim. Amb l'objecte de reforçar la posició del consumidor, es va dictar la disposició addicional quarta de la Llei 35/2003, de 4 de novembre, d'institucions d'inversió col·lectiva, la inclusió de la qual va tenir per objecte o finalitat completar la regulació integral de la comercialització i la publicitat dels béns de què es tracta, en el sentit d'assegurar que el consumidor rep una informació precontractual àmplia sobre els béns, el seu procés de valoració i de la situació econòmica financera del venedor, que ha de facilitar, entre una altra informació, una còpia dels seus comptes auditats. Així mateix, es va establir un règim sancionador, que han d'aplicar per part de les autoritats de consum, que pretenia assegurar que la comercialització d'aquest tipus de béns es realitza en les condicions informatives previstes.

La realitat ha evidenciat, no obstant això, que el tràfic d'aquest tipus de béns, sota determinades circumstàncies, especialment quan el pacte de recompra s'acompanya d'una promesa o d'un compromís de revaloració cert, fa que el consumidor atengui principalment la promesa de revaloració, i no presti atenció suficient a elements

importants com les garanties ofertes per donar suport a aquesta promesa.

Per això, és necessari complementar les obligacions d'informació actuals, que preveu la disposició addicional esmentada, i construir un marc complet de regulació, reforçant la protecció de la part més feble del contracte, el consumidor, mitjançant l'atorgament de garanties a favor seu.

Aquesta Llei es compon de 8 articles, a més de dues disposicions addicionals, una disposició transitòria, una disposició derogatòria i tres disposicions finals.

L'article 1 defineix l'àmbit d'aplicació, i posa l'accent en el que constitueix l'autèntica naturalesa de l'activitat mercantil: la comercialització de béns amb oferta de recuperació del preu i, en la major part dels casos, amb oferiment de revaloració. No obstant això, s'aclareix per a més seguretat que, en tot cas, s'inclouen en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei les activitats regulades fins ara com a comercialització de béns tangibles.

Amb el benentès que l'activitat que regula la norma no és financera, s'aborda la regulació de les relacions jurídiques amb els consumidors establint mecanismes de transparència en la informació i garanties addicionals per a la protecció del consumidor.

Tenen la consideració de consumidors i usuaris els que defineix l'article 1.2 i 3 de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris.

A l'article 2 es regulen les comunicacions comercials, i es prohibeixen les que indueixin a confusió el consumidor amb les activitats de tipus financer, en particular mitjançant la utilització d'expressions pròpies d'aquest sector, com ara inversió, estalvi, rendibilitat, o altres d'equivalents. S'exigeix que en totes les comunicacions comercials s'informi expressament que els béns o serveis a través dels quals es realitzi l'activitat no tenen garantit cap valor de mercat.

L'article 3 aborda la regulació de la informació precontractual, i aquest aspecte és un dels més innovadors i necessaris. S'exigeix que la informació precontractual es presti per escrit o en suport de naturalesa duradora que permeti la constància i la conservació de la informació. L'oferta contractual és vinculant per a l'empresari i s'ha de mantenir durant quinze dies, durant els quals no es pot subscriure el contracte.

S'assegura així un període de reflexió al consumidor sobre les condicions contractuals que se li ofereixen. Amb caràcter previ a la contractació s'ha d'informar el consumidor sobre les característiques essencials dels béns o dels serveis oferts i si se'n fa lliurament a l'usuari o, si s'escau, la destinació que se'ls dona i el responsable de custodiar-los, gestionar-los o administrar-los; el preu complet, inclosos impostos, dels béns o serveis a través dels quals es faci l'activitat i, si s'escau, les revaloracions que s'ofereixen i les dades objectives en què es basi la informació sobre possibles revaloracions futures i el preu complet, inclosos els impostos, que cobri l'empresa o professional pels seus serveis i forma de pagament.

S'ha d'informar, així mateix, de la forma i les despeses de la formalització del contracte i si aquestes les assumeix l'empresa o el professional o el consumidor o l'usuari i del caràcter vinculant de l'oferta per a l'empresa o professional i el període de reflexió que la Llei concedeix al consumidor.

També s'ha d'informar de l'obligació de l'empresa de constituir garanties previstes en aquesta, així com de qualsevol altra oferta i del risc econòmic dels béns o dels serveis comercialitzats.

El contracte es regula a l'article 4, i s'estableix que, en tot cas, s'ha de formalitzar en escriptura pública, i s'hi han de reflectir tots els compromisos adquirits per les parts i els drets i les obligacions d'aquestes en cada operació. A més, a l'article 5 s'exigeix que l'empresa, en la data de formalització del contracte, hagi subscrit una assegurança

de caució, aval bancari o qualsevol altra garantia individualitzada que assegurí al consumidor la quantia de l'import de restitució ofert.

A l'article 6 s'estableix la nul·litat dels contractes subscrits que contravinguin les disposicions de la Llei.

La prova, segons l'article 7, del compliment de les obligacions que preveu la Llei correspon a l'empresari o al professional.

L'article 8 estableix que en el règim d'infraccions i sancions i en la determinació de l'administració autonòmica competent per al control, la inspecció i la sanció cal atènyer-se a la legislació general de consum, estatal o autonòmica.

La disposició addicional primera estableix el termini d'un mes des de la publicació de la Llei per fixar els aranzels dels drets corresponents a la intervenció dels notaris en els termes que preveu aquesta Llei.

En la disposició transitòria única es declara l'aplicació d'aquesta Llei als contractes la renovació dels quals es produeixi després de la seva entrada en vigor.

La disposició final primera disposa que es dicta a l'empara del que estableix l'article 149.1.1a, 6a, 8a i 13a de la Constitució, com a títol competencial. S'afegeix finalment, en la disposició final segona, que correspon a les comunitats autònomes, en el seu respectiu àmbit territorial, aprovar les normes de desplegament i d'execució d'aquesta Llei.

Article 1. Àmbit d'aplicació.

1. Aquesta Llei és aplicable a les relacions jurídiques amb els consumidors i els usuaris de les persones físiques o jurídiques que, en l'exercici d'una activitat empresarial o professional no regulada per la legislació financera, comercialitzen béns amb oferta de restitució posterior, en un pagament o en diversos, de tot o de part del preu pagat pel consumidor o una quantitat equivalent, amb la promesa de revaloració d'aquest import o sense.

En particular, queden sotmesos a l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei les relacions jurídiques amb els consumidors i els usuaris de les persones físiques o jurídiques que, en l'exercici d'una activitat empresarial o professional:

a) Comercialitzen béns mitjançant contractes de mandat de compra i venda de béns i altres contractes que permetin realitzar aquesta activitat, i perceben el preu d'adquisició d'aquests o una comissió i es comprometen a alienar-los per compte del consumidor lliurant-li, en un únic pagament o en diversos pagaments, l'import de la seva venda o una quantitat per al supòsit que no trobi un tercer adquirent dels béns en la data pactada.

b) Comercialitzen béns mitjançant els contractes que indica el paràgraf anterior amb oferiment de revaloració, o si s'escau, amb garantia de restitució del preu d'adquisició o qualsevol altre import.

2. Els béns a què es refereix l'apartat anterior són segells, obres d'art, antiguitats, joies, arbres, boscos naturals, animals en tot cas i també aquells altres béns susceptibles de ser objecte de l'activitat que descriu l'apartat anterior.

3. Als efectes d'aquesta Llei, són consumidors o usuaris les persones físiques o jurídiques que adquireixen, utilitzen o gaudeixen com a destinataris finals béns mobles o immobles, productes, serveis, activitats o funcions, sigui quina sigui la naturalesa pública o privada, individual o col·lectiva dels qui els produeixen, faciliten, subministren o expedeixen.

No tenen la consideració de consumidors o usuaris els qui, sense constituir-se en destinataris finals, adquireixin, emmagatzemen, utilitzin o consumeixin béns o serveis, amb la finalitat d'integrar-los en processos de pro-

ducció, transformació, comercialització o prestació a tercers.

4. El que disposa aquesta Llei és aplicable als empresaris o professionals que actuïn mitjançant un establiment permanent situat en el territori espanyol o estiguin establerts a Espanya, així com als empresaris o professionals establerts en un altre Estat, quan el consumidor amb el qual s'estableix la relació estigui domiciliat a Espanya.

Article 2. Comunicacions comercials.

1. Les comunicacions comercials, incloses la publicitat i la informació precontractual, a més dels requisits que exigeix la legislació vigent, en particular en relació amb la veracitat i les comunicacions comercials deslleials, no han d'induir a confusió el consumidor amb les activitats de tipus financer, i s'ha d'evitar la utilització d'expressions pròpies d'aquest sector, com ara inversió, estalvi, rendibilitat, interès o equivalents.

2. En totes les comunicacions comercials s'ha d'informar expressament, de forma clara i destacada, que els béns mitjançant els quals es faci l'activitat no tenen garantit cap valor de mercat, així com, quan sigui procedent, s'ha d'informar de la mateixa manera l'oferiment de revaloració o la garantia de restitució.

Article 3. Informació precontractual.

1. Les empreses i els professionals han de posar a disposició dels consumidors i dels usuaris, de forma comprensible, la informació rellevant, veraç i suficient sobre les característiques essencials del contracte, en particular sobre les condicions jurídiques i econòmiques dels béns de què són objecte. Entre d'altres, s'ha de prestar informació sobre:

a) Nom, raó social, domicili complet i codi d'identificació fiscal o número d'identificació fiscal del responsable de l'oferta contractual.

b) Identificació individualitzada i característiques essencials dels béns oferts i si se'n fa lliurament a l'usuari o, si s'escau, la destinació que se'ls dona i el responsable custodiar-los, gestionar-los o administrar-los.

c) Import total del contracte, incloent-hi impostos, i desglossament de forma diferenciada dels conceptes següents:

Preu del bé.

Preu complet que cobra l'empresa o el professional pels seus serveis i forma de pagament.

Despeses de custòdia, quan sigui procedent.

Qualsevol altra despesa que repercuteixi en el consumidor o en l'usuari.

Costos addicionals per serveis, accessoris, finançament o altres condicions de pagament similars.

d) L'import de l'oferta de restitució i, si s'escau, el compromís de revaloració.

e) L'obligació d'elevat el contracte a escriptura pública i la indicació que les despeses d'atorgament d'escriptura són a compte de l'empresa o del professional i les de la primera còpia del consumidor.

f) L'obligació de l'empresa de constituir les garanties que preveu l'article 5 i la quantia de l'import garantit.

g) El caràcter vinculant de l'oferta per a l'empresa o el professional, l'obligació de mantenir-la durant 15 dies durant els quals es prohibeix la subscripció del contracte i la prohibició de percebre qualsevol avançament del consumidor durant aquest període, tal com disposa l'apartat 2.

h) Durada total del contracte i dates de les obligacions assumides per les parts.

i) Garanties addicionals ofertes i risc econòmic dels béns comercialitzats.

j) Llengua o llengües en les quals es pot formalitzar el contracte, quan aquesta no sigui la llengua en la qual se li ha ofert la informació prèvia a la contractació.

k) Legislació i tractament tributari aplicable al contracte.

l) Disposicions relatives a les reclamacions que es puguin formular.

2. L'oferta contractual a què es refereix l'apartat anterior, de caràcter vinculant per a l'empresa o el professional, s'ha de mantenir durant almenys quinze dies naturals, durant els quals no es pot subscriure el contracte, ni es pot avançar cap quantitat.

3. La informació que preveu l'apartat anterior s'ha de prestar de forma gratuïta, per escrit o en qualsevol suport de naturalesa duradora que permeti la constància, la conservació, la reproducció i l'accés de la informació, i de la data de recepció d'aquesta pel destinatari, garantint, en els termes exigits legalment o per reglament, l'accessibilitat de les persones amb discapacitat.

Article 4. *Contracte.*

1. Les estipulacions contractuals han de reflectir fidelment els drets i les obligacions de les parts en relació amb el que disposen aquesta Llei i qualsevol altra disposició de caràcter imperatiu que sigui aplicable i, en particular, el contingut de l'oferta vinculant, i s'ha de garantir, en els termes exigits legalment o per reglament, l'accessibilitat de les persones amb discapacitat.

2. Els contractes s'han de formalitzar en escriptura pública, la qual ha de reflectir de forma clara i explícita en un sol contracte que inclogui totes les operacions mercantils:

a) Tots els compromisos adquirits per les parts.

b) Els drets i les obligacions de les parts en cada operació, incloent-hi tots els elements necessaris que determinin les condicions del contracte.

c) Les causes de nul·litat de conformitat amb l'article 6 de la Llei.

d) Indicació expressa que els béns mitjançant els quals es faci l'activitat no tenen garantit cap valor de mercat.

3. Les despeses d'atorgament d'escriptura i les d'escriptures de modificació, d'aclariment, d'esmena i de rectificació són per compte de l'empresa o del professional, les de la primera còpia per compte del consumidor i les de còpies successives per compte de qui les sol·liciti. En qualsevol cas el consumidor disposa de cinc dies previs a la signatura per consultar els termes de l'escriptura, inclosa la constitució de l'aval o la garantia anàloga.

4. El notari autoritzant ha de donar fe dels requisits de validesa del contracte, del compliment del que disposa l'article 3 d'aquesta Llei, i de la data de la recepció pel consumidor de l'oferta contractual. El notari autoritzant ha d'incorporar a l'escriptura pública testimoni de la constitució de les garanties que preveu l'article següent, i ha de quedar constància documental d'aquestes en l'escriptura pública. En tot cas, s'ha de lliurar al client un exemplar del contracte degudament datat i signat.

Article 5. *Garanties.*

Amb caràcter previ a la formalització del contracte, l'empresa ha d'haver subscrit amb una entitat habilitada una assegurança de caució, aval bancari o qualsevol altra garantia prestada per bancs, caixes d'estalvis, cooperatives de crèdit o altres establiments financers de crèdit que assegurin individualment al consumidor la quantia de l'import de restitució ofert, i se li ha de lliurar una còpia de la pòlissa o el resguard de la garantia al consumidor.

Aquestes garanties s'han de mantenir durant tota la vigència del contracte. En cas contrari, sigui quina sigui la causa al·legada per l'empresa o el professional, el consumidor està legitimat per instar l'acció de nul·litat que preveu l'article següent.

Article 6. *Nul·litat dels contractes.*

Els contractes subscrits que contravinguin qualsevol de les disposicions d'aquesta Llei, incloses les relatives a les comunicacions comercials i la informació precontractual obligatòria, són nuls i estan legitimats el consumidor per a l'exercici d'aquesta acció individual de nul·litat i les entitats a les quals es refereix l'article 11 de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil. Aquesta acció s'entén sense perjudici de les accions de cessació que preveu l'article 10 ter de la Llei 26/1984, de 19 juliol, general per a la defensa dels consumidors i usuaris.

Article 7. *Prova.*

Correspon a l'empresa o al professional la prova del compliment de les obligacions que preveu aquesta Llei.

Article 8. *Infraccions i sancions.*

1. Constitueixen infraccions molt greus en matèria de protecció dels consumidors i dels usuaris l'incompliment de les obligacions que imposen els articles 2, 3, 4 i 5 d'aquesta Llei.

2. Constitueix infracció greu la comissió d'una infracció lleu si durant els cinc anys anteriors a la seva comissió ha estat imposada a l'infractor una sanció pel mateix tipus d'infracció. El termini indicat s'ha de començar a computar des del moment en què s'exhaureixi la via administrativa relativa al procediment sancionador respectiu.

3. Constitueixen infraccions lleus l'incompliment de les obligacions relatives a les comunicacions comercials i a la informació precontractual que estableixen els articles 2 i 3 sempre que es tracti de simples irregularitats en l'observança d'aquestes que es portin a terme amb caràcter merament ocasional o aïllat.

4. Les infraccions que tipifiquen els apartats anteriors són sancionades per les autoritats competents en matèria de protecció dels consumidors i usuaris de conformitat amb el que preveu la legislació autonòmica que sigui aplicable. Per a la determinació de l'Administració Pública competent cal atènyer-se al que disposen l'article 32 de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i la legislació autonòmica que sigui aplicable.

5. El que disposen els apartats precedents s'entén sense perjudici de la legislació estatal, o autonòmica de caràcter comptable, fiscal i, si s'escau, econòmica, a la qual estiguin sotmeses les empreses incloses en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei.

Disposició addicional primera. *Aranzels notarials.*

El Govern ha d'aprovar en el termini d'un mes des de la publicació d'aquesta Llei els aranzels dels drets corresponents a la intervenció dels notaris en els termes que preveu aquesta Llei.

Disposició addicional segona. *Mesures addicionals de suport.*

1. El Govern ha de presentar, en el termini d'un mes des de l'entrada en vigor de la Llei, un informe que contingui el balanç de les mesures adoptades pel Govern fins a l'entrada en vigor d'aquesta Llei en relació amb el mandat aprovat pel Congrés dels Diputats, en la seva sessió del dia 25 de maig de 2006, en defensa dels afectats pels pro-

cessos concursals de les entitats Fórum Filatélico i Afinsa.

2. El Govern, en el termini d'un mes des de l'entrada en vigor de la Llei, ha de presentar un pla de treball en el qual s'analitzin mesures addicionals de suport als afectats per la declaració de concurs de les empreses Fórum Filatélico i Afinsa Bienes Tangibles. En particular, mitjançant una millora de la línia ICO d'avançaments a compte aprovada mitjançant un Acord del Consell de Ministres de 27 d'abril de 2007, que amplii del 15 al 17,5 per cent i de 3.000 a 6.000 euros els límits que preveu el disseny actual de la línia.

Per als col·lectius en situació d'especial dificultat econòmica els límits anteriors es poden ampliar fins al 40 per cent de la quantitat reconeguda en el concurs amb un límit màxim de fins a 15.000 euros. Per determinar la situació d'especial necessitat econòmica cal atènyer-se a la concurrència dels factors següents, que s'han de considerar acumulativament:

a) Estar en situació de desocupació, jubilació o discapacitat o ser perceptor de prestacions econòmiques del sistema de Seguretat Social inferiors en el seu conjunt al salari mínim interprofessional.

b) Ser titular de béns i drets amb un valor, determinat de conformitat amb les regles de valoració de la Llei 19/1991, de 6 de juny, de l'impost sobre patrimoni, inferior a la quantia fixada com a mínim exempt a l'article 28.2 de l'esmentada Llei. Per calcular aquesta quantia no s'han de computar els drets reconeguts en els processos concursals de les entitats esmentades.

c) Ser perceptor, als efectes de l'impost sobre la renda de les persones físiques, de rendes brutes no superiors a 22.000 euros.

d) Estar al corrent en el compliment de les obligacions tributàries i amb la Seguretat Social.

3. El Govern, en el termini de sis mesos, ha d'elaborar un estudi en el qual s'han d'analitzar l'impacte de les mesures que preveu l'apartat anterior i les possibles alternatives que coadjuvin en la devolució màxima possible als afectats per la declaració de concurs de les entitats Fórum Filatélico i Afinsa, en els exercicis econòmics corresponents entre els anys 2008 i 2011, i ha de col·laborar amb l'administració concursal per facilitar una solució ordenada al procés concursal de les empreses afectades, a cost zero per a l'Estat. A aquests efectes, l'Estat pot admetre, en adjudicació, en pagament de les quantitats que li puguin correspondre com a crèdits concursals, béns mobles la liquidació dels quals pugui ser complexa i dilatada en el temps.

Disposició transitòria única. *Període transitori.*

1. Aquesta Llei és aplicable als contractes la renovació expressa o tàcita dels quals es produeixi després de la seva entrada en vigor.

2. Els contractes de durada superior a deu anys que a l'entrada en vigor d'aquesta Llei tinguin un termini de vigència superior a cinc anys s'han d'adaptar al que disposa l'article 5 en el termini màxim de tres anys des de la seva entrada en vigor, llevat que les parts en el termini esmentat, de comú acord, optin per resoldre el contracte i, si s'escau, negociar-ne un de nou en altres condicions. A falta d'acord de les parts sobre la distribució de les despeses de constitució de les garanties que preveu l'article 5, aquestes s'han de distribuir per la meitat.

3. El que disposen els apartats precedents no és aplicable als contractes d'empreses que estiguin incurses en procediments concursals.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Es deroguen les disposicions addicionals quarta i cinquena de la Llei 35/2003, de 4 de novembre, d'institucions d'inversió col·lectiva.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

1. Aquesta Llei es dicta a l'empara del que estableix l'article 149.1.1a, 6a, 8a i 13a de la Constitució espanyola.

2. Correspon a les comunitats autònomes, en el seu àmbit territorial respectiu, aprovar les normes de desplegament i d'execució d'aquesta Llei.

Disposició final segona. *Règim supletori.*

En tot el que no preveu aquesta Llei s'ha d'aplicar la legislació de protecció dels drets dels consumidors i dels usuaris.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 13 de desembre de 2007.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,

JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

21492 *LLEI 44/2007, de 13 de desembre, per a la regulació del règim de les empreses d'inserció.* («BOE» 299, de 14-12-2007.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapigueu: que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

PREÀMBUL

I

Els principis que inspiren aquesta Llei es fonamenten en el mandat de la Constitució Espanyola que, a l'apartat 2 del seu article 9, ordena als poders públics facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social del nostre país, fet que motiva el legislador a considerar la necessitat d'establir vies adequades que facilitin aquesta participació, especialment la de les persones que per circumstàncies diverses es trobin en situacions de dificultat i exclusió social.

D'altra banda, aquestes persones particularment desafavorides, en situacions de marginació o d'exclusió, troben dificultats especials per accedir al mercat de treball a causa de les seves mancances socials, econòmiques, educatives i de qualificació laboral, amb la qual cosa l'exercici d'una feina, dret i deure de tot ciutadà consagrat a l'article 35 de la Constitució, els representa nombrosos problemes a causa de la desmotivació personal, el desconeixement o abandonament dels hàbits socials i laborals